

Интернет сајтови – ново лице нове школе

Резиме: *Акредитација високошколских установа, укључујући и прихватање Болоњске декларације подразумева, између осталог и нову, врло битну компоненту; „видљивост“. У складу са овом потребом највећи број факултета и струковних школа поставио је или обновио своје интернет сајтове. У овом раду посебна пажња је усмерена ка сајтовима високих струковних школа за образовање васпитача, при чему је аутор и сам директно укључен у израду и одржавање једног оваквог сајта. Анализом и упоређивањем доступних сајтова покушава се оценити њихова вредност на основу одређених општеважећих критеријума, али и у светлу специфичних потреба дефинисаних Болоњским и акредитационим захтевима. Такође се посматрају и аспекти који су директно везани за потребе садашњих и будућих студената високих школа. Као анализа и једним делом критика постојећег стања, рад истиче потребу за усклађивањем и стандардизацијом интернет сајтова високих школа струковних студија за образовање васпитача, чији би крајњи резултат била њихова много већа употребна вредност у свим аспектима.*

Кључне речи: *интернет сајт, акредитација, Болоњска декларација, висока струковна школа, студенти.*

Оптимизам који је красио почетак 20. века, наука и техника су верификовале незапамћено брзим развојем и достигнућима о којима нису сањали ни највећи визионари. Протекли век истовремено су обележили и најразорнији ратови и велике друштвене промене, као и дуготрајна хладноратовска подељеност света. Почетак новог, 21. века обележио је мање присутан оптимизам, али и убрзане друштвене промене, пре свега глобализација. Стиче се утисак да смо на прагу нове поларизације: ко не буде могао да ухвати и одржи корак у новонасталој информатичкој револуцији – остаће заувек на крају претходног, односно, почетку новог века. Информације, њихова доступност и употребљивост су основа напретка и развоја не само појединца, него и читавог друштва. Ако је образовање темељ успешног развоја, тада је јасно да су и информације потребне у овој сфери друштва од изузетног значаја. Практично, учитељи и ученици, наставници и ђаци, професори и студенти добили су потпуно нови медиј – Интернет.

Књиге и свеске заменили су рачунари и потпуно нови вид електронског записа. Ако су слова и слике и даље основа едукативних материјала, покрет, односно, анимација је најочигледнији квалитативни скок у погледу стицања нових знања. Не толико очигледна, али много важнија компонента је брзина приступа информацијама и њихова скоро неограничана доступност. Болоњска декларација индиректно указује на вредност информација и „видљивост“ као битне компоненте Европске зоне високог образовања. Најдиректнији захтев за Европом информација и знања истакнут је у Лисабонској стратегији са жељом да до 2010. године Европска унија постане најконкурентнија и најдинамичнија привреда света заснована на знању и способна да оствари одрживи економски раст са квантитативно и квалитативно бољим запошљавањем и већом социјалном кохезијом. Ова стратегија поставља агенду „Запошљавање, економске реформе и социјална кохезија – пут ка Европи заснованој на

информацијама и знању“. Наша земља укључена је у све наведене процесе и прихватањем Болоњске декларације равноправно се укључује у њих.

Увод

Реформа високошколских установа, такозвана акредитација, прво је обухватила бивше више школе, тако, да данас имамо високе школе струковних студија. Један од захтева акредитације био је и да се сви акредитациони материјали ставе на увид свим заинтересованим странама – једноставније, да се учине „видљивим“. Интернет сајт је био најсврхисходније решење за испуњавање овог циља. Задовољавајући овај захтев више школе су искористиле постојеће или су „поставиле“ своје потпуно нове сајтове. Након извесног времена ови сајтови су постали вредан извор информација за садашње и будуће студенте, али и за професоре и много шири круг заинтересованих појединаца и група. На овај начин *Интернет сајтови* су постали, као што у наслову пише, *ново лице нове школе*. Аутору овог рада се учинило значајним да изврши вредновање ових сајтова. Анализа садржаја и оцена употребљивости сајтова високих струковних школа могла би да утиче на побољшање њиховог квалитета, а истовремено би могла и да послужи као смерница за оне који тек почињу да „граде“ свој сајт.

Напомене о истраживању

За потребе овог истраживања било је неопходно поставити нека ограничења. У републици је тренутно акредитовано преко педесет високих струковних школа различитих смерова. Високе школе струковних студија за образовање васпитача су доминантна категорија. Аутору је ово блиска материја из разлога наведених у резимеу рада, тако да су сајтови ових школа употребљени у истраживању. У анализи ће називи школа бити занемарени, обележја ће бити римски бројеви од 1 до 10, док ће на крају текста бити наведени сви сајтови абecedним редом.

Када су у питању Интернет сајтови најчешће се говори о рангирању (ranking) које сведочи о популарности сајтова, а темељи се на њиховој посећености. Овај принцип није могуће применити у нашем случају с обзиром на то да се не ради о сајтовима са комерцијалним или забавним садржајима. Ако не применимо овај начин оцењивања остају нам друге могућности засноване на субјективној оцини оцењивача (на пример изглед) или објективни приступ који се заснива на квалитету и квантитету садржаја које нуде сајтови. У конкретном истраживању применићемо оба начина процене квалитета и квантитета, стављањем акцента на објективност. Конкретно, табела за оцењивање биће формирана тако да ће мањи број поена чинити субјективна процена, а већи број поена ће се односити на објективне критеријуме који се односе на садржај сваког сајта појединачно.

Критеријуми и поступак оцењивања

Субјективна процена сајта заснива се углавном на визуелном утиску одмах по приступању WEB страници већ у првим секундама. Ако изглед није адекватан посетиоци му не посвећују пажњу, кратко се задржавајући на њему. Исто тако, ако нису у стању да тренутно дођу до жељене информације напуштају га у потрази за правом информацијом на неком другом месту. Сајт који је привлачан за око и једноставан за претрагу има много веће шансе да задржи посетиоца, зато је дизајн једна од најважнијих ставки приликом изградње сајта. Такође, сајт који не садржи свеже – актуелне информације, представља место на које се посетиоци неће више пута враћати стављајући га у своје фаворите (Favorites), него ће га након прве посете заборавити. Дакле, субјективна оцена ће се темељити на следећим критеријумима:

- дизајн,
- навигација и
- актуелност.

Објективна оцена ће у нашем случају бити много важнија и чиниће је значајно више критеријума. На основу увида у све анализирани сајтове сачињен је шири списак свих садржаја који се на њима налазе. Како би анализу учинили прегледнијом и једноставнијом учињена су мања уопштавања, али тако да то не буде ни на штету, али ни у корист било којег појединачног сајта. У тексту ће сваки критеријум бити и мало детаљније објашњен, док ће у табели бити коришћени кратки називи.

- *вести* или актуелна обавештења
- *опште* информације за будуће и садашње студенте (о упису, правима, обавезама, поступцима...)
- информације о *предметима* (силабуси)
- *резултати* испита
- информације о *наставном* кадру (CV, биографије...)
- *документа* (статут, акредитациона документација, план и програм рада...)
- *библиотека* (библиотечки фонд, издавачка делатност...)
- информације о *студентским* активностима (спорт, путовања, наступи, награде...)
- *динамички* сајт (пријава испита, достава семинарских и сл. радова...).

Када су утврђени критеријуми на основу којих ће сајтовима бити приписиван одређени број поена, остаје још да се утврди начин на који ће се ово вршити и како ће бити креирана коначна оцена. Ако је критеријум задовољен у потпуности, сајту ће бити додељена 3 поена, када је критеријум делимично задовољен – 1 поен, а када садржај не постоји у табелу ће бити унето 0 поена. Сајт са највећим бројем поена добиће оцену 10, по основу броја поена и оцене 10 биће креиран модел за све остале оцене (нпр. максимални број поена $30/10=3$ ... за 21 поен оцена $7 (21/3=7)$ и тд.).

Анализа

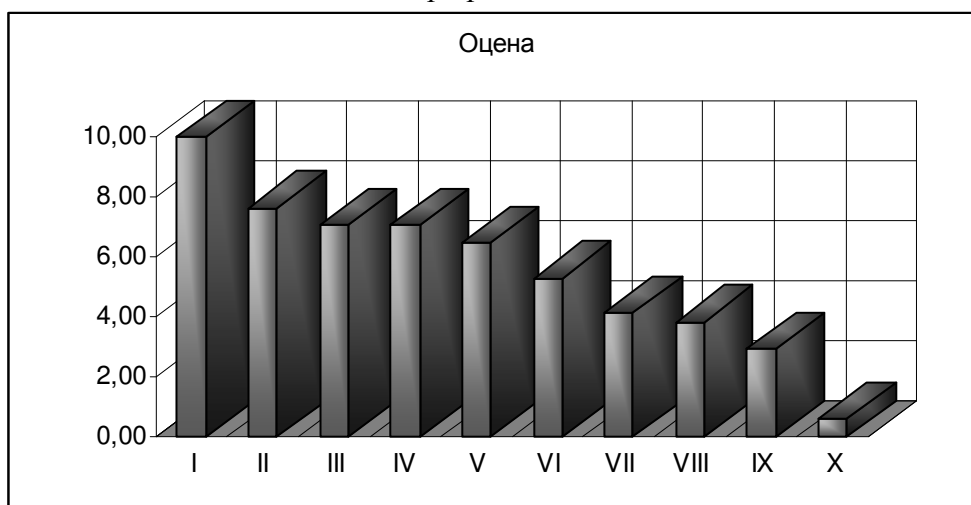
Анализа је спроведена креирањем следеће табеле, сортиране након уношења података:

Табела 1.

Школа	Дизајн	Навигација	Актуелност	Вести	Опште	Предмети	Резултати	Наставни к.	Документа	Библиотека	Студентске а.	Динамички	Поена	Оцена
I	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	34	10,00
II	3	1	3	3	3	0	1	0	3	3	3	3	26	7,65
III	3	3	3	1	3	3	3	3	1	1	0	0	24	7,06
IV	3	1	3	1	3	3	3	0	0	1	3	3	24	7,06
V	1	3	1	1	3	3	0	3	3	1	3	0	22	6,47
VI	1	3	1	3	1	3	1	1	3	0	1	0	18	5,29
VII	3	1	1	1	3	0	0	1	3	0	1	0	14	4,12
VIII	3	1	0	1	3	3	0	1	1	0	0	0	13	3,82
IX	0	1	0	1	1	1	3	0	3	0	0	0	10	2,94
X	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0,59

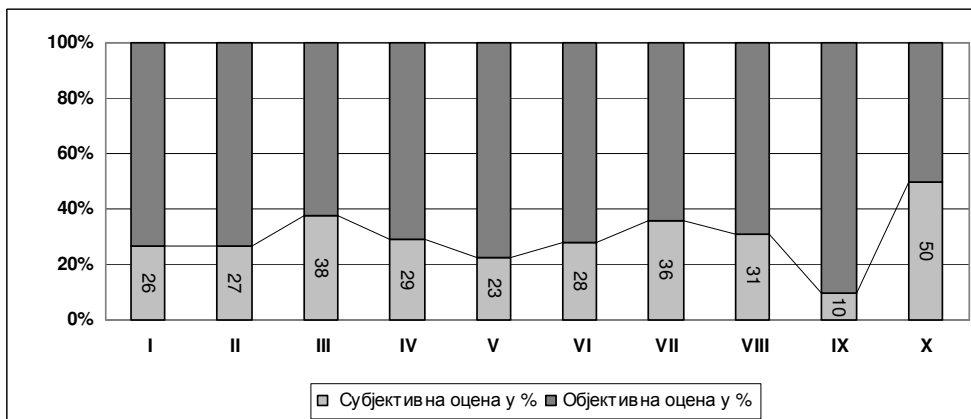
Дакле, сајт са 34 поена добио је оцену 10, док је збир поена које су добиле остале школе, односно њихови сајтови, дељен са 3,4. Одмах је јасно да је приметна веома велика осцилација у погледу добијених оцена. На наредном графикону ово је још очигледније.

Графикон 1.

На основу grafikона могуће је ипак приметити и да постоје четири сајта; II, III, IV и V који се налазе у истом опсегу, од 6 до 8. Половина сајтова је испод ове границе, а само један сајт је близу максималног броја од 36 поена. Како бисмо видели учешће субјективне и објективне компоненте у коначној оцени начињен је следећи графикон.

Графикон 2.

Из овог grafikона види се да је учешће субјективне оцене у опсегу од 23% до 38% (у распону од 15%), осим у два случаја када је оцена и најмања, па је и ово одступање веће (10% односно 50%). Ова уједначеност погодује објективности анализе, а у поступку провере искључивањем субјективне оцене примењено је да битнијих одступања од до сада добијених резултата нема. Коначно, методи додељивања поена и формирања оцена могу бити оцењени као валидни и добијени резултати могу бити објашњени и по том основу могу бити донети закључци анализе.

Закључак

Мада је било могуће и раније напоменути тек у закључку скреће се пажња на чињеницу да су сајтови анализирани током месеца јуна, када је на високим школама

приметна појачана активност. Испитни рок, пријемни испити, окончање школске године узрок су веће посећености сајтова, када је садашњим и будућим студентима неопходна свака нова и правремена информација. Како се на основу анализе види по критеријуму *актуелности* четири школе су добиле највећу оцену, док га три школе уопште не испуњавају. Такође, само четири школе објављују све актуелне *резултате* са одржаних испита. Очекивано је да највећи број школа поседује *опште* информације, а они сајтови који имају најниже оцене углавном само такве и поседују. Критеријум који следи по заступљености је *предмети*. Наиме, највећи број школа поседује на своме сајту документацију из поступка акредитације. Овиме је задовољен први захтев о којем је било речи на почетку овог рада, а отуда је на сајтовима углавном присутан и прилог 5.2. *Књига предмета* као део ове документације. Школским *библиотекама* је посвећено најмање пажње на обрађеним сајтовима. Управо збор постојања Интернета, библиотеке су занемарене и од стране студената у процесу трагања за информацијама. Уз помоћ рачунара је данас много лакше и брже доћи до извора неопходних у процесу школовања.

Свеобухватан поглед на анализу сајтова високих струковних школа за образовање васпитача даје нам слику у којој су сајтови почели у великој мери да служе својој сврси. За готово све сајтове можемо рећи да студентима пружају опште информације, док око половина анализираних пружа и много више - свеже и актуелне информације. Када коначно говоримо о резултатима и постигнућима овог рада, вероватно је да ће оваква истраживања, анализе и све веће присуство рачунара у животу студената, учинити да сајтови постану бољи и сврсисходнији.

Литература:

Бранковић, Д. и Мандић, Д. (2003). *Методика информатичког образовања*. Филозофски факултет у Бањој Луци, Медиаграф Београд, Бања Лука.

Мандић, П, Мандић, Д. (1996). *Образовна информациона технологија*, Учитељски факултети у Београду, Јагодини и Ужицу.

Пртљага, П. (2009). *Информатика – више од игре*, рад презентован на 2. међународној интердисциплинарној научно-стручној конференцији "НАСТАВА И БОЛОЊСКИ ПРОЦЕС", Суботица.

Пртљага, П. (2009). *Информатика – игре без граница*, рад презентован на 1. Конгресу педагога Републике Српске „РАЗВОЈ ПЕДАГОШКЕ НАУКЕ И РЕФОРМСКЕ ПРОМЈЕНЕ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ“, Јахорина, Република Српска, БиХ.

Пртљага, П. (2009). *Информатички практикум*. Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“, Вршац.

Ристић, Д, Чабрило, С. и Тот, В. (2005). *Трендови новог доба*, Зборник радова: 3. саветовање На путу ка добу знања. ФАМ, Цеком боокс, Нови Сад.

Солеша, Д. (2007). *Информационе технологије*, Универзитет у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору, Сомбор.

Сотировић, В. (2000). *Методика информатике*. Технички факултет „Михајло Пупин“, Зрењанин.

Шуман, С, Глигора Марковић, М. и Погарчић, И. (2008). *Тко је Е-генерација*, рад презентован на конференцији Учинковито дјеловање – пут у вријеме знања, Варајдин.

Интернет извори коришћени у истраживању и анализи (јун 2009.)

<http://www.cep.edu.rs>

<http://www.devprotalk.com/archive/index.php/t-2074.html>

<http://www.ffst.hr/>

<http://www.ftpcommerce.com/merenje-relevantnosti-i-popularnosti.php>

<http://www.internodium.org/node/2759>

<http://www.itdogadjaji.com/2009/04/24/kvantitativno-vrednovanje-web-sajtova-vojkan-vaskovic/>

<http://www.mikro.rs/main/index.php?q=papirnoizdanje&godina=2003&mesec=12&tekstID=4109>

<http://www.np.ac.rs/>

<http://www.pakadem.edu.rs/>

<http://www.pfb.ba/>
http://www.prijemni.infostud.com/univerziteti/Visoke_skole_strukovnih_studija/14
http://www.relint.deusto.es/TUNINGProject/index_english.htm
<http://www.sm-vaspitac.edu.yu/>
<http://www.spd.sr.gov.yu/sr/policy>
<http://www.unibl.rs.sr/>
<http://www.unipu.hr>
<http://www.uskolavrsac.edu.rs/>
<http://www.vaspitacka.edu.rs/>
<http://www.vaspks.edu.rs/>
<http://www.vivasabac.edu.rs/>
<http://www.vsov.ns.ac.yu/>
<http://www.vsovsu.rs/>
<http://www.vsvaspitacka.edu.rs/>